

บอ.200 ความรู้เบื้องต้นว่าด้วยการเปลี่ยนผ่านสังคมชนบทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(Introduction to Rural Transformation in Southeast Asia)
ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยมาศ รุ่งมณี

วันเวลาในการบรรยาย

ทุกวันพุธ เวลา 09.30-12.30 น.

คำอธิบายรายวิชา

เป็นวิชาที่ส่งเสริมองค์ความรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรม และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับความเปลี่ยนแปลงชนบทที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงผลกระทบของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนต่อชนบทไทย

ในอดีตชุมชน/สังคมชนบทและเมืองอาจมีความหมายแยกจากกันอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกัน การศึกษาเรื่องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมชนบทที่ผ่านมา (Agrarian Transformation) ก็มักมองกระบวนการดังกล่าวเป็นเส้นตรงคือการเปลี่ยนจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง แต่ปัจจุบันเราพบการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อน ท่ามกลางกระแสทุนนิยมเสรีและโลกาภิวัตน์ ชวนาในหมู่บ้านชนบทอาจไม่ใช่ชวนาที่มีชีวิตพึ่งพาอยู่กับวิถีการเกษตร ในหลายพื้นที่ชวนาทำการเกษตรภายใต้ระบบพันธะสัญญา การอพยพ รายได้จากงานนอกภาคเกษตร นโยบายการเมืองและสังคม และแรงงานข้ามชาติ เกี่ยวพันกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมชนบทไทยในยุคปัจจุบัน และสังคมชนบททั่วโลกซึ่งได้เห็นชัดชัดคือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมชนบทของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิชานี้ตั้งคำถามเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับชุมชน/สังคมชนบทและการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะข้อถกเถียงในเรื่องการนิยามความเป็นชนบททั้งในเชิงกายภาพ นิเวศวิทยา เศรษฐกิจ และสังคม โดยเนื้อหาวิชาแบ่งออกเป็นสองส่วนได้แก่

- แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสังคมชวนาและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างชนบท (Agrarian Transformation)
- การมองการเปลี่ยนแปลงในชนบทผ่านประเด็นทางสังคมจากประเทศต่างๆ เช่น มายาคติและความเชื่อ (Myth) ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางการพัฒนา การอพยพย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการ ทำมาหากิน ความเชื่อมโยงระหว่างเมืองกับชนบท

วันที่	หัวข้อการบรรยาย/กิจกรรม	เอกสาร
15 ม.ค.	แนะนำภาพรวมของรายวิชา การให้คะแนน และข้อตกลงก่อนการเรียนการสอน (รวมถึงการทำรายงานและการส่งงาน)	-
22 ม.ค.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ทำความรู้จักกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเส้นทางการเปลี่ยนผ่านสู่ประเทศอุตสาหกรรม 	<p>-Rigg, J. (2015). 'The shadows of success: pp. 1-18 (Chapter 1)</p> <p>- Rigg, J, et al. (2012). Joining the dots of agrarian change in Asia: a 25 year view from Thailand</p> <p>- Rigg, J, et al. (2016). The puzzle of East and Southeast Asia's persistent smallholder."</p>
29 ม.ค.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อะไรคือการศึกษาการเปลี่ยนผ่านสังคมชนบทในเชิงทฤษฎี ▪ การเปลี่ยนผ่านสังคมชนบทในโลกตะวันตกและระบบอุตสาหกรรมอาหาร ▪ การศึกษาสังคมชานนา 	<p>-จามะรี เชียงทอง.2560. สังคมชนบทในโลกสมัยใหม่. บทที่1-2</p> <p>-Rigg, J. & Vandergeest, P. 2014. Revisiting Rural Places (chapter 1-2).</p> <p>-Rigg, J. 1993. More than the Soil (Chapter 3)</p>
5 ก.พ.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มายาคติชนบท 	<p>-Rigg, J. 1993. More than the Soil (Chapter 3)</p> <p>-Tubtim, T. 2012. "Migration to the countryside".</p>
12 ก.พ.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ภาพยนตร์ Food Inc (2008) ▪ Little Forest (2015) ▪ Agrarian Utopia (2015) 	<p>--จามะรี เชียงทอง.2560. สังคมชนบทในโลกสมัยใหม่. บทที่ 3 หน้า 67-79</p> <p>- McMichael,P. (2009). A food regime genealogy, <i>The Journal of Peasant Studies</i>, 36:1, 139-169.</p>
19 ก.พ.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเมืองเรื่องอาหาร ▪ เศรษฐศาสตร์การเมืองของการกลายเป็นเมือง 	<p>--จามะรี เชียงทอง.2560. สังคมชนบทในโลกสมัยใหม่. บทที่ 3 หน้า 67-79</p> <p>- McMichael,P. (2009). A food regime genealogy, <i>The Journal of Peasant Studies</i>, 36:1, 139-169.</p> <p>-Suwannarit, A. (2015). Re-structuring Bangkok's suburbia: Landscape vision Tung Rangsit</p>
26 ก.พ.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเมืองและความขัดแย้งเรื่องน้ำ ▪ เชื้อนในลุ่มน้ำโขง 	<p>-Laos foots the bill for power-hungry Bangkok in http://www.mekongcommons.org/laos-foots-bill-power-hungry-bangkok/</p> <p>-Matthews, N. (2012). Water Grabbing in the Mekong basin</p> <p>-Baird, Ian G., Bruce P. Shoemaker, and Kanokwan</p>

วันที่	หัวข้อการบรรยาย/กิจกรรม	เอกสาร
		Manorom. (2015). The People and Their River, the World Bank and its Dam: Revisiting the Xe Bang Fai River in Laos.
1-8 มี.ค.	สอบมิดเทอม	
11 มี.ค.	กิจกรรม ชนบทใน ม. ธรรมศาสตร์	นักศึกษาถ่ายภาพสิ่งต่าง ๆ แล้วเขียนอภิปรายสั้น ๆ ประมาณ 10-15 บรรทัด ว่าภาพที่ถ่ายมาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านสังคมชนบทตามที่ได้ศึกษาไปแล้วอย่างไร (ส่ง 18 มี.ค.)
18 มี.ค.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การย้ายถิ่นของแรงงานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพศสภาวะ และเงินส่งกลับบ้านกับการเปลี่ยนแปลงภาคชนบท 	<p>-จามะรี เชียงทอง.2560. สังคมชนบทในโลกสมัยใหม่. บทที่ 7</p> <p>- Peluso, NL, Purwanto, AB. (2018). The Remittance Forest: Turning Mobile Labor into Agrarian Capital.</p> <p>- Yeoh, B. 2016. Migration and Gender Politics in Southeast Asia.</p> <p>-Thomson, E, Kitiarsa, P & Smutkupt, P. (2018). Transnational Relationships, Farang-Isan Couples, and Rural Transformation. Journal of Sociology and Anthropology.</p>
25 มี.ค.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ความขัดแย้งเรื่องที่ดินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ▪ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการผลิตพืชพาณิชย์ในยุคโลกาภิวัตน์ 	<p>-Hall, D., Hirsch, P. & Li, T. 2011. 'Introduction' in Powers of exclusion: land dilemmas in Southeast Asia.</p> <p>-Hall, D. (2011). Land Grabs, Land Control and Southeast Asian Crop Booms.</p> <p>-สร้อยมาศ รุ่งมณี. 2560. สวนกาแฟ โครงสร้างพื้นฐาน การเมืองของการเคลื่อนย้ายแรงงานในลาว บทที่ 1-2.</p>
1 เม.ย.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การยื้อแย่งที่ดินและการบุุมของพืชพองสบู่ในลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม ▪ การบุุมของพืชพองสบู่กับการย้ายถิ่นของแรงงาน 	<p>-Hall, D. (2011). Where the street paved with prawns.</p> <p>-Li, Tania. 2014. Land's End: Capitalist Relations on an Indigenous Frontier</p> <p>Oliver, P., Ramlah, D, Yuyunn, H,T. 2012. Precarious lives: Transnational biographies of migrant oil palm workers</p> <p>-สร้อยมาศ รุ่งมณี. 2560. สวนกาแฟ โครงสร้างพื้นฐาน การเมืองของการเคลื่อนย้ายแรงงานในลาว บทที่ 5-6.</p>
8 เม.ย.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Middle-income trapped และ digital 	-World Bank. (2017). How technology is transforming the lives of India's farmers.

วันที่	หัวข้อการบรรยาย/กิจกรรม	เอกสาร
	technology กับภาคชนบท <ul style="list-style-type: none"> ▪ ความพยายามของภาคชนบทในการต่อรองกับระบบทุนนิยมและเสรีนิยมใหม่ 	https://www.weforum.org/agenda/2017/10/india-fourth-industrial-revolution-farming/ -Le Mare, A, et al. 2014 “Returning Home: The Middle-Income Trap”
22 เม.ย.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สรุปลาส และนำเสนอ งานจากภาคสนาม 	
29 เม.ย.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สอบปลายภาค 	